

2025-09-15

LI2025/01130

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Remissvar över betänkandet av SOU 2025:67 Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet (LI2025/01130)

Sammanfattning:

Preem AB instämmer i vikten av att öka kapaciteten och förbättra tillgängligheten till och från Arlanda flygplats. Vi ställer oss bakom ambitionen att stärka Arlandas roll i omställningen och instämmer i att flygbränslets omställning till fossilfrihet är avgörande för luftfartens utveckling.

Som Sveriges största drivmedelsproducent har Preem en central roll i den nationella omställningen till fossilfrihet och vi ser Arlanda som en strategisk knutpunkt i denna utveckling. Preem instämmer i många av rapportens slutsatser men önskar lämna synpunkter kring avsnitten 8.6 och 8.7 som rör flygbränsle.

Preem motsätter sig förslaget om att tillsätta en aktörssammansatt flygbränslekommission. Men instämmer till flera andra förslag, exempelvis vikten av isbrytare för att säkra leveranser av flygbränsle till Arlanda. Vi bidrar i detta remissvar även med kompletterande synpunkter kring några av de utmaningar som för flygets omställning som vi upplever saknas i slutbetänkandet.

8.6 Omställning till fossilfrihet

Preem står för cirka 80 procent av den svenska produktionskapaciteten, och cirka hälften av allt flytande drivmedel som används i Sverige kommer från oss. Vi miljardinvesterar i raffinaderiomställning – från fossilt till förnybart. En av de planerade investeringarna (ICR i Lysekil) skulle möjliggöra för Preem att bli en av de största producenterna i norra Europa av förnybart flygbränsle.

Betänkandet pekar på risken att produktionen och utbudet av förnybart flygbränsle inte kommer att öka i samma takt som efterfrågan, vilket riskerar att leda till prisökningar. Vi delar utredningens bedömning om att priset på flygbränsle sannolikt kommer att öka på längre sikt i takt med att ReFuelEU Aviation-mandaten succesivt skärps och efterfrågan på förnybart flygbränsle ökar.

Vi motsätter oss dock utredningens förslag att tillsätta en aktörssammansatt flygbränslekommission. En sådan kommission riskerar att bli ineffektiv eftersom

affärskritisk information inte kan delas mellan konkurrenter, vilket begränsar möjligheten till verkligt samarbete.

För att på riktigt möjliggöra investeringar i storskalig produktion av, så kallat, hållbart flygbränsle (SAF, Sustainable Aviation Fuel) ser vi i stället långsiktiga och förutsägbara styrmedel samt investeringsvillkor som helt avgörande. Det är dessa faktorer som skapar trygghet för kapitalintensiva investeringar i Sverige. ReFuelEU Aviation är avgörande för att skapa långsiktiga och förutsägbara villkor för omställningen. Om regelverket dessutom kompletteras med styrmedel som premierar överprestation kan omställningstakten öka ytterligare.

Vi instämmer i utredningens skrivningar om att det parallellt pågående uppdraget att ta fram en handlingsplan för ”fossilfria drivmedel för sjöfart och luftfart” är välkommet. Det är av största vikt att handlingsplanen kompletterar denna utredning med mer konkreta förslag för att stärka förutsättningar för svensk produktion av hållbara flygbränslen.

8.7 Åtgärdsbehov ur ett totalförsvarsperspektiv

Vi instämmer i utredningens förslag om att ge Sjöfartsverket tillräckliga förutsättningar för att bedriva isbrytning vid Gävle hamn för att hålla farlederna för flygbränsle till Arlanda öppna.

Nya undersökningar som bör beaktas

För att säkra Arlandas framtida konkurrenskraft och stärka förutsättningarna för omställning till fossilfrihet vill Preem komplettera med exempel på utmaningar som inte nämns i betänkandet.

Svårigheten för leverantörer att etablera sig på flygplatser

En utmaning i flygets omställning till ökad andel förnybara drivmedel är svårigheten för nya aktörer att leverera flygbränsle till flygplatser, likt Arlanda, då infrastrukturen ägs av andra aktörer. För att nyttja infrastrukturen krävs antingen delägarskap i infrastrukturen eller höga avgifter som i praktiken gör det olönsamt att leverera flygbränsle hela vägen till flygplatsen.

Marknaden för flygbränsle ska vara en öppen marknad och gälla under konkurrenslagen, men i praktiken är det mycket svårt för nya aktörer att leverera flygbränsle till flygplatserna.

Infrastruktur för att stärka robusthet i leveranser av flygbränsle:

En resilient försörjningskedja är avgörande inte bara för civil beredskap utan även för totalförsvarets operativa förmåga. För att säkerställa en robust leveranskedja av flygbränsle till Försvarsmakten behöver dagens försörjning via fartyg kompletteras med ett redundant sätt att anordna transporter på land från västra Sverige, där lokal produktion av flygbränsle finns.

För att möjliggöra denna lösning krävs att Försvarsmakten är med och finansierar de infrastrukturprojekt som är nödvändiga, då dessa investeringar ligger utanför vad industrin själv kan bära. Sådana lösningar kan potentiellt innefatta en kombination av pipelines, vägtransport och tågtransport utifrån lokala förutsättningar på var plats.

Behov av teknikneutralitet och innovationsstöd:

I betänkandet saknas skrivningar om att omställning kräver teknikneutralitet. Preem ser att både nya metoder att tillverka biodrivmedel, samt elektrobränslen bör ges möjlighet att utvecklas. För att stödja nödvändig innovation ser vi att staten skulle kunna ge stöd till forskning, pilotanläggningar, uppskalning och kommersialisering av nya tekniker.

Tillgång till hållbara råvaror:

Säkerställ att styrmedel och regelverk möjliggör användning av breda råvarubaser (restprodukter, avfall, skogs- och jordbruksråvara samt elektrolysbaserade råvaror) som är en förutsättning för produktion av mer hållbart flygbränsle.

Internationell konkurrenskraft och exportmöjligheter:

Svensk produktion av SAF kan bli en exportmöjlighet men det kräver konkurrenskraftiga villkor jämfört med andra länder. Sverige har unikt goda förutsättningar att utvinna råvaror, framstående producenter av förnybara drivmedel och användare som ligger långt framme i omställningen. Således finns det starka argument för varför Sverige ska vara ett av världens ledande länder på utvinning, produktion och användning av förnybart flygbränsle. Med rätt politiska verktyg kan Sverige ta ledartröjan i den globala omställningen till fossilfria drivmedel – för både klimatets och konkurrenskraftens skull.

Kontakt:

Anton Bichler - Public Affairs Manager Preem

anton.bichler@preem.se

0767-809458